

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. I. De his, quæ positivè præcepta sunt diebus festis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

votum; talem diem celebrandi solenniter etiam in foro, & choro, obligabuntur quidem in vi voti; non in vi legis potestate jurisdictionis gubernativæ conditæ; secus est, si deinde, assensu, & potestate Ordinarii, tali die indicerentur feriæ Sacra; sed tum obligatio non tantum esset ex voto, sed etiam lege, sed Ecclesiasticâ.

815. Dices. 6. ergo saltem poterunt induci tales feriæ potestate laicâ per consuetudinem. Resp. cum dist. & concedo illatum, si accedat consensus Ordinarii expressus, vel tacitus; nego autem, hoc concluso. Nam, ut rectè tradit Suarez *cit. tom. 1. l. 12. c. 4. n. 5.* consuetudo, vim legis obtinens, à nemine induci potest, nisi de consensu saltem tacito, & legali ejus, qui potest expressè talem legem condere, ut pluribus dictum est *l. 1. tit. 4. de consuetud.*

ARTICULUS III.

De actionibus prohibitis in feriis Sacris.

816. EX actionibus, aliæ sunt serviles, & mechanicæ; aliæ liberales: de utroque genere agunt Theologi morales in præceptis primæ tabulæ; nos breviter exponemus, quæ ad illa pertinent, transitori subinde ad illa, quæ hoc titulo specialiter memorantur, ut sunt mercatus, & judicia; hæc enim specialiter pertinent ad hunc locum, iis, quæ concernunt matrimonia certis feriis celebrari solenniter prohibita, translatis ad lib. 4. ubi de hoc ex professo, quando exponitur impedimentum, quod explicatur per *Ecclesia vetitum, & dies feriatos.*

¶ I.

De his, quæ positivè præcepta sunt diebus festis.

817. CUM ex dictis constet, in observatione feriarum Sacrarum, quæ supponunt pro festis ab Ecclesia præscriptis, ut

celebrentur tam in foro, quàm in choro, duo præcipi, auditionem missæ, & abstinentiam à servilibus; ambo autem tendant ad hoc, ut talis dies sanctificetur (juxta illud Exod. 20. *memento, ut diem Sabbathi sanctifices*) videtur, principaliter esse præceptum positivum, quanquam de materiali re ipsa importet omissionem servilium, sed eo fine, ut diei Sanctitas operatione, & omissione, sanctificetur, hoc est, sanctis exercitiis transigatur; unde dici poterit formaliter positivum, materialiter negativum, adeoque mixtum ex positivo, & negativo; de primo dicemus hoc §. de reliquis in seqq.

Primum igitur, quod quæ positivum præcipit, est auditio missæ; quam materiam ex professo tradidimus in præceptis primæ tabulæ. Quæstio autem est, an præter auditionem missæ præcipiatur in his feriis, sacra Communio, saltem Paschalis? 2. an aliqua Oratio? 3. an concionis auditio? 4. an aliquæ oblationes faciendæ? 5. an aliqui actus charitatis? 6. an poenitentia de peccatis? Ad. 1. Resp. ex vi præcepti positivi de celebratione Festorum, non præcipi, etiam Communionem Paschalem determinatè ullo die festo; ita Suarez *tom. 1. de Relig. l. 2. de festis, c. 16. n. 2.* Nam, quod semel in anno teneamur sumere Sacram Eucharistiam, est ex vi præcepti divini; non, celebrandi festa; tempus autem Paschale determinavit Ecclesia in *c. omnis utriusque, de poenitent. & remiss.* relicta libertate sumendi eam, etiam extra diem festum intra Paschale tempus, quo clauduntur plures dies non festivi.

Ad 2. Resp. aliquas esse orationes, quas celebrans dicit in missa non suo, sed Ecclesiæ nomine; alias, quæ sunt extra missam; ad has igitur præceptum celebrandi festum non obligat; etsi meritò consulantur; ad eas verò solum, ut illis cum debita attentione, ac reverentiâ intersint. Unde quando dicitur, *ab itinerantibus missam, & orationes* non esse intermittendas, non est sermo de orationibus extra missam; quamvis enim *missa, & orationes*, videantur supponere pro distinctis, intelligendum tamen est de *missa*, in quantum supponit pro *sacrificio*; à quo distinctæ sunt ipsæ orationes, quæ à Sacerdote dicuntur intra missam; hæc enim

¶ Dd 2

enim

enim sacrificio superaddit plures preces, Ecclesiæ nomine dicendas; concomitando *sacrificium*. Confirmari hoc totum potest, ex c. *missas*. 64. dist. 1. de consecr. ibi: *missas, die Dominico, secularibus totas audire, speciali ordine, precipimus: ita ut ante benedictionem sacerdotis egredi populus non presumat. Quod si fecerint, ab Episcopo publicè confundantur*; Orationes enim illæ spectant ad integritatem Missæ.

820. Ad 3. Resp. ex vi præcepti observandis festis, & per se loquendo, non esse sub obligatione, *concionem audire*; ita Suarez cit. c. 16. n. 6. & plures alii; nam nulla obligatio, ex vi alicujus legis, vel præcepti, dicenda est incumbere subditis per ordinem ad aliquam actionem determinatam, quam nec ipsa lex exprimit, nec necessitas statuendi legem exigit; sed lex celebrandi festa non exprimit obligationem, ad actum determinatè audiendi concionem diebus festis per ordinem ad actum audiendi Missam, & abstinendi à servilibus; nec etiam necessitas statuendi talem legem hoc exigit. Certum enim est, quòd lex celebrandi festa ad auditionem concionis non habeat se, sicut ad auditionem Missæ; hæc enim obligatio & in subditos, & in Curatos cadit absolutè; cum quolibet festo celebrare teneantur, ut populus Missam audire valeat; non autem quolibet die concionari, ut colligitur ex Trid. sess. 5. de reform. c. 2. & sess. 24. c. 4. ubi solum in hac materia loquitur de diebus *Dominicis*, & *solemnioribus* festis.

821. Hinc quando in Apostolorum canone 10. dicitur, quòd fideles, convenientes in solennitatibus Sacris ad Ecclesiam, & Scripturas Apostolorum, & Evangelium debeant audire, solum procedit de his, quæ dicuntur in Missa, ad Epistolam, & Evangelium, quæ partes sunt extra substantiam *sacrificii*, & *Missam* integraliter, sicut dictum est de orationibus dici solitis in Sacro; & cum dicitur in c. *Sacerdote*. 63. dist. 1. de Consecrat. *excommunicandus, qui Sacerdote Verbum Dei in Ecclesia faciente, egressus fuerit de Auditorio*, exponendum est de egressu graviter scandaloso, vel cum contemptu concionantis, tanquam minus liberati, ut notat gloss. in dict. c. *Sacerdote*, istud c. exponens

juxta c. *Sedulò*. 12. dist. 38. ubi dicitur, *sedulo monendos Scholasticos, ne contemnant Ecclesiasticam simplicitatem*.

Dices. 1. q. 1. c. *Interrogo Vos*. 94. dicitur, *aque servandum esse Verbum Christi, ac Corpus Christi*; æquiparatur ergo Verbum Dei corpori Christi; & sensus est non minus peccare illum, qui negligenter audit Verbum Dei, quàm qui indignè tractat corpus Christi: ergo etiam peccat omittens assistentiam Verbo Dei, quàm omittens assistentiam corpori Christi; atqui hæc die festo est de præcepto; ergo & illa. Deinde auditio Missæ die festo est sub obligatione, ex cit. c. *missas*; ergo etiam auditio Verbi Dei. patet consequ. nam auditio Verbi Dei est fidelibus maximè necessaria, c. *inter cetera*. 15. de offic. ordin. Demùm: Pastores animarum, quales sunt Episcopi, & Parochi obligati sunt concionem habere diebus festis, in qua necessaria ad salutem Fidelibus proponant; ergo Fideles tenentur huic concioni assistere; tum quia in illorum utilitatem Parochi, & Episcopi obligantur; tum quia frustranea esset obligatio Pastorum, si oves non tenerentur pabulum ministratum recipere; tum quia *Trident. sess. 24. c. 4. de reformat.* dicit, *teneri unumquemquè, Parochia sua interesse, ubi commodè id fieri potest, ad audiendum Verbum Dei*.

823. Resp. ad 1. ex c. *interrogo Vos*, ibi non in omnibus, sed tantum in hoc inter Verbum Dei, & Corpus Christi, fieri æquiparationem, quòd neutrum debeat negligenter tractari, ne scilicet aliquid citra fructum pereat, ut notat gloss. ibid. in casu. Cæterum nullam ibi contineri obligationem, aut præceptum de assistentiâ præstanda Corpori Christi, vel Verbo Dei; quamvis dicatur, si hoc vel illud tractetur, tractandum æquali diligentia; accedit, quòd textus ille non habeat vim canonis; cum solum sit S. Augustini l. 50. homil. 26.

824. Ad c. *inter cetera*. Resp. verum esse, quòd inibi dicatur, *inter cetera, qua ad salutem spectant populi Christiani, pabulum Verbi Dei permaximè nosci necessarium*, cum sit spiritualis cibus animæ; nullum tamen ibidem contineri verbum, quo concludi posset, ergo ex vi præcepti, cele-

celebrandi festa, fideles tenentur die festo audire concionem; id enim etiam extra festa quoad singulos, instructione privata. Ex ejus ergo necessitate ad salutem animæ solùm sequitur Fideles teneri ad edificanda sibi necessaria; sed non, ex vi præcepti celebrandi festa.

825. Ad argumentum sumptum ex obligatione Curatorum, prædicandi Verbum Dei, solùm sequitur eos teneri omnibus ministrare illud animæ pabulum, quod est Verbum Dei, ne ulli excusationi locus sit; consequenter, si quis in particulari non possit habere occasionem discendi, quæ scitu ad animæ suæ salutem necessaria sunt, teneri ea discere ex auditione Verbi Dei, necessitate proveniente ex lege, quæ quisque teneretur consulere suæ salutis; non autem per se, ex præcepto celebrandi festa.

826. Ad 4. Resp. ex vi præcepti celebrandi festa, non esse obligationem faciendi oblationes; constat ex consuetudine passim recepta, quin ullo textu, de sanctificatione festorum loquente, ulla obligatio probetur. Unde, quando in c. *omnis Christianus*. 96. dist. 1. de consecr. dicitur: *omnis Christianus procurer ad missarum solemnitas aliquid Deo offerre, & ducere ad memoriam, quod Deus per Moysen dixit: non apparebis in conspectu meo vacuus*; intelligitur solùm de consilio, seclusis illis oblationibus, quæ debitæ sunt in sustentationem Sacerdotis pauperis; sed sic obligatio non est ex vi præcepti celebrandi festa. Et quamvis gloss. ibi, V. *Vacuus*, dicat: *facere oblationes in diebus privatis, esse Consilium; sed in diebus festis, esse præceptum*; & ita videatur, quòd oblationes sint ex debito exigendæ, & ad eas dandas parochiani sint cogendi; arg. 16. *quæst.* 1. c. *statuimus*, arg. *contra* 12. q. 1. c. *duo*: Sed credo, quòd si Sacerdos pauper est, potest eis divina officia subtrahere, nisi dent ei oblationes, ut *extr. de sim. c. cum sit.* 12. *quæst.* 2. statim tamen in Additione ibidem subjungitur: bene dicit, *credo*, secundum legem cujus fuit ista gloss. tota, & idem sentit H. qui dicit, quòd non credit, quòd oblationes, quæ voluntariè, vel ex devotione fiunt in

festivis diebus, sint debitæ: & possint de jure peti: & idem sentit Frater Ray. Arch.

Ad 5. Resp. ex vi præcepti celebrandi festa, non dari obligationem ad exercendam dilectionem Dei, prout dicit actum formalis dilectionis, condistinctum à dilectione exercita, quæ fit per observantiam eorum, quæ illo præcepto formaliter præcepta sunt, juxta illud Christi, *qui habet mandata mea, & servat ea, hic est, qui diligit me*. Ratio autem est ex eo, quòd nec jure divino, nec humano habeatur ex vi præcepti celebrandi festa, dari obligationem formalis dilectionis Dei; nam festa instituta sunt ad vacandum Deo non quibuscumquè operibus exercendis, sed auditione missæ, & abstinentiâ à servilibus. Cæteri actus, etsi valde laudabiliter fiant; at ex præcepto servandi festa, sub obligatione non sunt; ita S. Thomas. 2. 2. q. 122. a. 4. & alii. Idem ex iisdem rationibus dicendum venit de actu penitentia; nam etiam peccator præstare potest auditionem Missæ, & cessationem à servilibus, etsi nihil de condigno mereatur; præceptum enim impletur positione actus præcepti, secundum quod est sub præcepto.

827.

§. II.

De his, quæ prohibita sunt die Festo.

TRIA sunt, quæ diebus festis interdita sunt, opera servilia, mercatus, & placita; de quibus à n. 794. Potissima difficultas in praxi est, dare regulam cognoscendi, ac distinguendi opera quædam, de quibus inter DD. controversatur, an sint servilia? an liberalia? quinque plerumque actiones numerantur, de quibus disceptatur; primum est scribere, vel transcribere lucri, & mercedis gratiâ; hoc enim plures Summistæ annumerant operibus servilibus, ut videri potest apud Azor. p. 2. l. 1. c. 27. q. 1. Secundum est, pingere, quòd saltem aliqui censent servile, propter asinitatem cum transcriptione, præsertim

828.

Dd 3

tim